

УДК 81'42:796.332

DOI <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2026-216-28>

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ФУТБОЛЬНОГО КОМЕНТАРЯ ЯК ГІБРИДНОГО ЖАНРУ УСНОГО МОВЛЕННЯ

COMMUNICATIVE FEATURES OF MODERN FOOTBALL COMMENTARY AS A HYBRID GENRE OF ORAL SPEECH

Морозова І. Б.,*orcid.org/0000-0002-1905-7563*

доктор філологічних наук,

професор кафедри граматики англійської мови

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Теличко А. Г.,*orcid.org/0009-0006-0758-897X*

студентка IV курсу факультету романо-германської філології

Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

У фокусі представленого дослідження – комунікативна організація професійного футбольного коментаря в аспекті його синтаксичної архітектури та вербальних засобів здійснення емотивного впливу на аудиторію. У статті досліджено лінгвістичні та комунікативні механізми, за допомогою яких англійськомовний футбольний коментар репрезентує динаміку спортивної події та зацікавлює масову аудиторію. Проаналізовано мовленнєву організацію, синтаксичну архітектуру й комунікативні патерни, що формують гібридний жанр усного спортивного медіадискурсу, у якому поєднуються інформативна функція та емоційно-експресивний вплив. З'ясовано, що футбольний коментар інтегрує риси ораторського мовлення, елементів акторської подачі та розмовної комунікації.

Матеріалом дослідження слугував автентичний відеозапис футбольного коментаря Стюарта Робсона та Дерека Рея під час матчу за Суперкубок Англії, який репрезентує професійно маркований різновид розмовного дискурсу зі специфічним поєднанням термінологічної лексики, фрагментованого нарративу та емотивних лінгвальних засобів. Аналіз охоплює вивчення способів мовного відтворення оперативності, динамізму та драматизму, зокрема через використання уривчастих висловлювань, вигуків, неповних і еліптичних конструкцій, що порушують лінійність викладу. Застосування холистичної методики, яка поєднує прагматичний і поверхневий синтаксичний аналіз, дало змогу системно описати комунікативну специфіку цього жанру.

У статті також висвітлено особливості використання синтаксичних мовленнєвих стратегій, зокрема часові зсуви, уживання теперішнього часу для репрезентації минулих подій, а також змінність співвідношення простих і складних конструкцій залежно від ігрової ситуації. Встановлено, що аналітичність мовлення на початкових етапах матчу забезпечується складними синтаксичними структурами, тоді як у кульмінаційні моменти зростає роль простих, фрагментарних та окличних конструкцій, які моделюють стан напруги й драматизму. Перевага декларативних речень у поєднанні з активним використанням експресивних форм слів підсилює емоційну ескалацію спортивного коментаря.

Узагальнено, що футбольний коментар постає як ефективний інструмент моделювання високоінтенсивного змагального процесу, у межах якого мова виконує не лише інформативну, а й сугестивну функцію. Здійснений аналіз засвідчує, що фрагментація нарративу, експресивні вигуки та еліптичні конструкції формують комунікативну модель, здатну оперативно інтерпретувати подію та посилювати її емоційне сприйняття широкою аудиторією.

Ключові слова: футбольний коментар, медіакомунікація, модель, мовленнєва стратегія, сугестивна функція, синтаксична структура, жанр.

© Морозова І. Б., Теличко А. Г., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

The presented work is focused on the communicative organization of professional football commentary in terms of its syntactic architectonics and verbal means of making an emotional impact on the audience. The article examines linguistic and communicative mechanisms employed by the English language football commentary, while representing dynamics of a sporting event and making it interesting for the mass audience. We have analyzed the speech organization, syntactic architectonics, and communicative patterns that form a hybrid genre of the oral sports media discourse, the latter combining an informative function with the emotional-expressive impact. It is found out that football commentary integrates features of oratory, elements of acting, and conversational communication. Our study bases on the materials of authentic video recording of football commentary performed by Stuart Robson and Derek Ray during the English Super Cup match. It represents a professionally marked type of the spoken discourse with a specific combination of terminological vocabulary, fragmented narrative and emotional lingual means. Our analysis uncovers the ways of verbal reproduction of promptness, dynamics and drama, by means of particular uses of fragmentary utterances, exclamations, incomplete and elliptical constructions that violate the lineal style of the narrative.

The use of holistic methodology, which combines pragmatic and surface structure syntactic analysis, made it possible to give a systematic description of the communicative specificity of the genre under study. The article also highlights peculiarities of use of the syntactic speech strategies, and namely, time shifts, the use of the present tense to represent past events, as well as variability of the ratio of simple and complex constructions depending on the game situation. It has been established that the analytical nature of speech at the initial stages of the match is ensured by complex syntactic structures, while at the climaxes of the game the role of simple, fragmentary and exclamatory constructions increases, thus, adding to the tension and drama. Prevalence of declarative sentences combined with the active use of expressive word forms enhances the emotional escalation of the sports commentary.

It is summarized that the football commentary appears to be an effective means for modeling a highly intensive competitive process, within which language performs not only an informative but also a suggestive function. The carried out analysis demonstrates that narrative fragmentation, expressive exclamations, and elliptical constructions form a communicative model capable of the quick interpretation of the sports event and its increased emotional perception by the wide audience.

Key words: football commentary, media communication, model, speech strategy, suggestive function, syntactic structure, genre.

Постановка проблеми. Представлену роботу присвячено аналізу вербального аспекту футбольного коментаря із урахуванням його комунікативної спрямованості та синтаксичної архітекtonіки, що розглядається крізь призму специфіки британської колективної національної гри. Звернення до вербальної специфіки футбольного коментаря мотивовано як стійкою зацікавленістю аудиторії у цьому виді спорту, так і тим фактом, що мовленнєвий супровід футбольного матчу займає особливе місце серед інших жанрів розмовного мовлення.

«Спортивна сфера є різноманітним та складним процесом та пов'язується в нашій свідомості з різними життєвими сферами, а саме: з політикою, професійною діяльністю, культурою, естетикою, культурою здоров'я. Саме тому спорт є об'єктом вивчення в різноманітних галузях знань, в тому числі й лінгвістики» [1, с. 88].

Зазначимо, що футбол як розповсюджений британський вид колективного спорту приваблює великі аудиторії глядачів і традиційно супроводжується професійним коментарем диктора. Спортивний коментатор – це людина, яка поясняє, що має місце впродовж гри, зауважує на моментах гри, професійних якостях гравців, іноді висвітлює важливі моменти біографії гравців тощо. Такий коментар є усталеною формою професійного спілкування диктора зі своїми слухачами, з одного боку, і належить до інституційного усного дискурсу регламентованим усталеними кліше, а з іншого боку, є емотивною творчою промовою, яка додає грі повноти, уявлення і розуміння аудиторії. Сьогодні саме він привертає дедалі більше уваги, адже відбувається певний процес переорієнтації суспільства на здоровий спосіб життя.

Спортивний коментар матчу, без якого не відбувається жодна футбольна подія, є невід'ємною складовою сприймання гри глядачами і з точки зору лінгвальної об'єктивізації представляє собою тип усного дискурсу, який знаходиться, за нашими спостереженнями, на перетині ораторської промови, акторського виступу та розмовного повідомлення. Отже, питання розбудови спортивного мовлення, як різновиду професійної комунікації в інформаційному просторі набуває своєї закономірної актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Слід згадати, що особливостям спортивної медіакомунікації, спортивному мовленню як різновиду професійної комунікації присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, а саме: **Богуславського С.С. «Футбольна термінологія в німецькій мові»** [2], Ю. Сазонової «Жанри статті-презентації та похвали у спортивній клубній пресі: синтез журналістського, публік рилейшнз та рекламного дискурсів» [3], С. Островерха «Аналіз брендів футбольних клубів України на засадах кластерного підходу» [4], Г. Дігеля «Sport and television – trends and problems of a lucrative relationship» [5], Д. Рой «Global Media Sport: Flows, Forms and Futures» [6], Д. Стіда «Sport and the Media» [7] та ін.

Таким чином, проблема розвитку спортивного мовлення як форми професійної комунікації в сучасному інформаційному просторі стає закономірно актуальною, а традиційний коментар англійського футболу потребує окремого наукового аналізу з погляду його вербально-комунікативного вираження.

У сучасному світі завдяки глобалізації, цифровізації та зміні способів комунікації між фанатами, спортсменами й організаціями зростає популярність спортивного інтернет-дискурсу. Спортивний інтернет-дискурс характеризується жанровим різноманіттям, а самі жанри класифікують в залежності від цілей, типів учасників, сценарію, а також від форм спілкування.

У жанровій системі спортивного дискурсу коментар посідає важливе місце, «якому властиві три головні цілі: інформування, окреслення та оцінювання спортивної події» [1, с. 87–88].

Попри те, що багато аспектів футбольної гри (термінологія, правила) отримали достатнє висвітлення, у лінгвістиці існує певна прогалина у розгляді лінгвальної організації супроводження футбольного матчу. Інакше кажучи, традиційний коментар англійського футболу ще потребує спеціального розгляду в аспекті його вербально-комунікативної репрезентації.

Аналізуючи всі вищезазначені жанри спортивного інтернет-дискурсу, саме коментар є аналітичною складовою репортажу, оскільки здійснює емоційний вплив на аудиторію. *Об'єкт нашого дослідження* – мовленнєва організація спортивного професійного мовлення коментатора протягом футбольного матчу.

Предмет дослідження – комунікативні патерни коментатора у площині спортивної професійної комунікації.

Актуальність теми дослідження випливає із лінгвогносологічної необхідності виявлення вербальних особливостей, професійного спілкування у спорті, а також підсилюється практичною потребою як гібридного жанру усного мовлення.

Дослідження термінології та комунікативних стратегій спортивного коментатора сприяє глибшому розумінню взаємозв'язку мови, культури спорту та сучасних медіакомунікацій, що робить тему актуальною як для лінгвістики, так і для суміжних галузей – журналістики та спортивної комунікації.

Мета дослідження полягає у виявленні типових лінгвальних патернів англійського футбольного коментатора з урахуванням професійної специфіки спортивного повідомлення.

Поставлена мета передбачає наступні завдання: конкретизувати поняття «спортивний коментар», «розмовний жанр», «ораторська промова», «акторський виступ»; виявити невід'ємні вербальні складові футбольного коментатора; розглянути лексичний склад та синтаксичну архітектуру футбольного коментатора; визначити його типові ознаки і засоби емоційного впливу на аудиторію, синтаксичні конструкції, які вживаються у процесі коментування футбольного матчу.

Матеріалом дослідження слугували зразки футбольного коментатора Стюарта Робсона та Дерекка Рея під час мовленнєвого супроводу футбольного матчу за Суперкубок Англії 2024 за участі команд Манчестер Юнайтед (*Manchester United*) і Манчестер Сіті (*Manchester City*), який мав місце на стадіоні Вемблі в Лондоні [8]. Загальний корпус фактичного матеріалу дослідження складає 150 хвилин часу гри.

У процесі дослідження використано холістичну методику аналізу, яка передбачає комплексний підхід до опрацювання фактичного матеріалу- автентичного відеозапису футболь-

ної трансляції. Отже, для формування узагальнених висновків було застосовано такі методи: *метод систематизації* (для впорядкування, узагальнення та класифікації виявлених мовних, прагматичних і структурних особливостей футбольного коментаря; *описовий метод* (для фіксації, інтерпретації та опису мовних явищ, притаманних коментарям); *порівняльно-аналітичний метод* (для зіставлення комунікативних особливостей англійських коментаторів, виявлення спільних і відмінних рис жанрової організації мовлення); *прагматичний аналіз* – для визначення комунікативних стратегій і тактик коментатора, а також їхнього впливу на глядача; елементи *контекстуально-інтерпретаційного аналізу* (для з'ясування ролі екстралінгвістичних чинників: ситуації, емоційного тону матчу, культурного контексту) у побудові коментаря).

Комплексне застосування цих методів забезпечило всебічне, системне й об'єктивне вивчення комунікативної специфіки сучасного футбольного коментаря як гібридного жанру усного мовлення.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, «дискурс – це текст, занурений в життя» [9, с. 12–13], тобто до суто формальної репрезентації речень – повідомлень у мовленні коментатора додаємо так звані фонові знання, мовленнєву ситуацію, когнітивний досвід аудиторії і коментатора, навколишнє середовище тощо. З іншого боку термін «дискурс» – соціологічний, передбачає прагнення уточнити традиційні поняття стилю й індивідуальної мови. У свою чергу ми розуміємо дискурс як особливий тип комунікації зумовлений соціальними, лінгвальними, культурологічними та історичними чинниками.

Г.Г. Почепцов, як і більшість сучасних дослідників, дає описове, багатоаспектне визначення, розглядаючи дискурс як процес і діяльність. Він зазначає, що дискурс – це мовленнєва діяльність, що інтегрує в собі комунікативну ситуацію, соціокультурний контекст, когнітивні процеси, пов'язані зі сприйняттям і породженням повідомлень, і власне мовну форму. Дискурс – це мова в дії [10].

Як відомо, усі види дискурсу розподіляються на особистісно-орієнтовані та статусно-орієнтовані, інституційні і розмовні, усні і письмові.

Зазначимо, що *інституційним дискурсом* є спілкування у заданих межах статусно-рольових стосунків, що виділяється на підставі двох ознак: мети й учасників спілкування. Будь-який інституційний дискурс використовує певну систему: професійно-орієнтованих знаків або має власну субмову (спеціальну лексику, фразеологію). Він є гранично ширшим поняттям, що охоплює мовну систему (її специфічно орієнтовану на обслуговування цієї ділянки комунікацій частину), мовну діяльність (сукупності лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників) і текст.

Для сучасного суспільства релевантні такі типи дискурсів як науковий, масово-інформаційний, політичний, релігійний, педагогічний, медичний, військовий, юридичний, дипломатичний, діловий, рекламний, а також спортивний. Отже, футбольний коментар є особливим типом усталеного формально організованого усного мовлення. Попри своїх часових і традиційних обмежень, а також специфіки супроводу гри, футбольний коментар об'єднує в собі певні ознаки ораторської промови, акторського виступу і розмовного повідомлення.

Як відомо, ораторська «*промова – це публічний виступ*» [11], мета якого – вплинути на аудиторію за допомогою слова. Спільним із футбольним коментарем є орієнтація на слухача, необхідність утримувати увагу публіки, логічно й емоційно вибудовувати висловлення, добирати виразні мовні засоби для досягнення комунікативної мети. Ці риси яскраво виявляються в англійському коментаторському мовленні, де спостерігається поєднання аналітичності, образності та виразного інтонаційного малюнка: «*Harland continues to be uh a bit of a pale limitation of himself in games at Wembley*», «*Bernardo Silva, probably the smallest player, one of the smallest players on the field, just shows great determination*», «*He's a left-footed player, he can come infield, but he can also go down the outside*» [8].

Акторський виступ передбачає емоційність, імпровізацію, володіння голосом і темпом мовлення, уміння передати настрій і напруження подій. Ці риси також властиві футбольному

коментарю, адже коментатор ніби «грає роль» посередника між подією на полі та глядачем, створюючи атмосферу драматизму та видовищності. Це чітко відчутно в емоційно насичених фрагментах англomовного репортажу, де інтонаційна виразність і динаміка мовлення працюють як елементи акторської гри: «*It's a lovely turn and the header from the birthday boy Bernardo Silva!!!*», «*Brilliant from him!*», «*Your Manchester City goal scorer!!!*» [8].

З іншого боку, у футбольному коментарі легко простежуються характерні риси розмовного мовлення. Як відомо, розмовна мова вирізняється вживанням розмовної лексики й фразеології, експресивним інтонуванням фраз [12, с. 560], спонтанністю, невимушеністю, природністю, використанням елементів живого усного мовлення – вигуків, повторів, неповних речень, емоційних інтонацій. Це виразно демонструють типові фрагменти англomовного репортажу, у яких спонтанність і розмовність проявляються у природних вигуках та коротких реактивних репліках: «*What a good cross that is on his weaker right foot into a good area!*», «*So, here we go!*», «*He shows no doubts, so it is 3-2!*» [8].

Такі особливості додають футбольному коментарю динаміки, невимушеності та створюють ефект безпосередньої присутності. Отже, футбольний коментар поєднує ознаки ораторського, акторського та розмовного мовлення, що зумовлює його гібридний характер і особливу комунікативну виразність.

У цьому контексті футбольний коментар постає як форма професійно зумовленої мовленнєвої діяльності, у якій індивідуальні риси коментатора корелюють із його статусно-рольовими характеристиками. Як зазначають І. Б. Морозова та О. О. Пожарицька, «вербальні патерни особистості завжди перегукуються з її соціальним статусом, віком, професією» [13], що виявляється у мовленні спортивного коментатора як представника інституційного медіадискурсу.

Спортивний дискурс – вид комунікації між учасниками спортивного змагання, основною функцією якого є відображення спорту як медіальної події. Спортивний дискурс функціонує всередині дискурсивної спільноти, об'єднаної спільними комунікативними намірами, стратегіями і тактиками мовної поведінки, загальним лексиконом і комунікативними установками сприйняття.

Узагальнюючи наші спостереження, можна зробити висновок, що *футбольний коментар* є унікальним явищем усної комунікації, *гібридним жанром*, у якому віддзеркалюються характерні ознаки ораторської промови, акторського виступу та розмовного повідомлення.

Розвиток спортивного мовлення нерозривно пов'язаний з історією спорту, зокрема футболу.

Футбол – це найпопулярніший у світі вид спорту, який розвивається вже понад століття. Історія футболу починається в античності, коли стародавні греки та римляни грали в різні ігри, схожі на сучасний футбол. Дискусії щодо батьківщини цього видовищного виду спорту ведуться і по сьогодні.

Сучасний футбол із фіксованими правилами інституціоналізувався у Великій Британії в ХІХ столітті, саме Англія виступила його безпосередньою батьківщиною. Незважаючи на існування численних давніх ігор з м'ячем у різних культурах, саме британська версія гри отримала назву «футбол» і була кодифікована 1863 року. Подальша глобалізація футболу відбулася шляхом експорту саме цієї стандартизованої англійської моделі, що започаткувало його світову популярність.

Важливо зазначити, що британська школа спортивного коментування футболу традиційно вважається еталонною, інтегруючи високу експертизу з динамічною наративною майстерністю. Такі коментатори, як Мартін Тайлер (Martin Tyler) і Гері Невілл (Gary Neville) є знаковими для медіапростору, оскільки їх голос асоціюється з епохальними моментами, демонструючи високий рівень стилістичної варіативності та глибоку тактичну обізнаність. Ці фахівці, функціонуючи на перетині спортивної журналістики та масової комунікації, суттєво вплинули на формування соціокультурного сприйняття футболу в сучасному медіаландшафті.

Попри свої часові традиційні обмеження, а також специфіки супроводу гри, спортивний коментар постає як особливий жанр мовлення, який поєднує елементи професійної терміно-

логії та живої розмовної мови. Такий бленд дозволяє коментатору виконувати одразу кілька функцій: пояснювати технічні аспекти гри, підтримувати емоційний градус трансляції та утримувати увагу глядачів. Він має бути інформативним, динамічним і доступним для широкої аудиторії, водночас зберігаючи точність у висвітленні спортивних подій. У цьому контексті доцільно звернутися до позиції дослідниці О. В. Колупаєвої, яка підкреслює, що спортивний коментар оперативно пояснює актуальні спортивні події, стисло аналізує вже відомі явища, розглядаючи їх у взаємозв'язку з іншими подібними подіями та процесами. «Цінність даного жанру спортивної журналістики обумовлена оригінальністю висвітлення та інтерпретації спортивних подій, не позбавленим емоційності баченням важливої події, переконливістю умовиводів та суджень...» [14, с. 308–309].

У контексті зазначеного варто підкреслити, що футбольний коментар – це не лише «сухий» аналіз гри, а й мистецтво передавати атмосферу матчу, захоплення глядачів і драматизм моментів. Емотивність коментаря допомагає передати атмосферу змагання, підкреслити напругу епізодів і зробити перегляд більш захопливим. У словнику сучасної лінгвістики зазначено, що емотивність (ім. від прикм. *емотивний*) – підкатегорія інформативності, що виявляється в емоційному навантаженні модулів дискурсу й компонентів тексту; властивість мовної одиниці передавати почуття, емоції [15, с. 26]. Емотивність тісно пов'язана з експресивністю та оцінкою.

Експресія (лат. *expressio* – вираження, висловлення, увиразнення від *exprimo* – зрозуміло вимовляю, висловлюю) – інтенсивна виразність тексту, що створюється фонетичними, лексичними, граматичними, стилістичними засобами мови; мовленнєва (комунікативна) – насиченість повідомлень мовними та позамовними засобами вираження суб'єктивного ставлення адресанта до адресата або змісту комунікації, їхньої оцінки [15, с. 256]. Отже, емоційний компонент відіграє ключову роль у спортивному коментуванні, роблячи трансляцію яскравою, динамічною та захопливою, сприяючи утриманню уваги глядачів і створюючи виразний ефект присутності.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що висловлювання футбольного коментатора здатні істотно впливати на психоемоційний стан аудиторії, адже у спортивному коментарі простежується значний емотивний та сугестивний вплив на реципієнта. У цьому зв'язку доречно звернутися до положень сучасної психолінгвістики, яка акцентує увагу на ролі особистісного чинника у мовленнєвій діяльності. Як зазначає І. Б. Морозова, «сучасна психолінгвістика активно досліджує, яким чином тип особистості впливає на мовленнєву поведінку» [16, с. 121]. У цьому контексті доцільно звернутися до поняття сугестії як одного з основних механізмів мовленнєвого впливу на психоемоційний стан реципієнта. Під *сугестією* (від лат. *suggestio*) розуміємо «навіювання (сугестія) – будь-який психічний вплив однієї людини на іншу, що має на меті актуалізацію або зміну певних установок, ціннісних орієнтацій чи вчинків особи, яка виступає об'єктом. Механізм навіювання базується на зниженні свідомого контролю, критичного ставлення особистості до змісту навіювання» [17].

Проведений поверхневий синтаксичний аналіз футбольного коментаря дав змогу виявити структурні, комунікативні та стилістичні закономірності, характерні для цього жанру мовлення. Зіставлення фрагментів коментарів на різних етапах матчу – на початку гри, у середині, під час ключових моментів та у фінальних хвилинах, включно з післяматчевою серією пенальті, показало, що синтаксична організація спортивного дискурсу є динамічною та високозмінною, а її особливості безпосередньо залежать від розвитку ігрової ситуації.

На структурному рівні, а саме на початку матчу, спортивний коментар демонструє незначну перевагу складних речень – 53%, але з часом матч супроводжується простими конструкціями, нерідко еліптичними, що забезпечує оперативність та швидкість передачі інформації. У моменти детальніших пояснень або опису складніших ігрових епізодів зростає частка складносурядних (16%), складнопідрядних (26%) і змішаних речень (11%). Це добре ілюструють наведені англійські фрагменти репортажу, у яких складні синтаксичні структури переважа-

ють на початкових етапах гри: «*Here's the talented and versatile Rico Lewis, and there is no Kyle Walker today, nor John Stone, nor Phil Foden, nor Rodri, and of course, no finalist in Euro 2024, but that hasn't put off Kobbie Mainoo*»; «*You talked about Mason Mount playing through the middle, and both him and Bruno Fernandes are playing almost in a box midfield*» [8].

Така варіативність синтаксичних конструкцій дозволяє коментаторам одночасно виконувати інформаційно-аналітичну та емоційно-експресивну функції. Співвідношення простих і складних речень змінюється залежно від етапу матчу: у спокійні періоди домінують розгорнуті повідомлення, тоді як у драматичних моментах переважають уривчасті, динамічні висловлювання та вигуки. Наприклад, наприкінці матчу та під час післяматчевої серії пенальті частка простих речень значно зростає і становить 62%. Це підтверджують англійські приклади, що відображають характерну уривчастість і швидкість мовлення в кульмінаційні моменти: «*He needs to keep Manchester United's advantage. Good penalty! Just egging Ederson along. Shootout for the Community Shield!*» [8].

Комунікативний аналіз засвідчив перевагу декларативних речень (73%), які забезпечують фактологічність коментаря, проте значна частка екскламативних конструкцій та поодиноких риторичних питань підкреслює емоційну насиченість спортивного дискурсу. Наведені англійські фрагменти коментаторського мовлення, що слугують прикладом такої синтаксичної організації, демонструють поєднання нейтральних констатацій із емоційно забарвленими репліками: «*He's a tall man with literally great striding power but he scored in a game against Barcelona I think in the States. Jarred Gillett is the referee, that's a late change. Mason Mount, who had a season to forget, really did come on the last few seconds of the cup final to get a winner's medal, having lost three in a row with Chelsea*» [8].

У кульмінаційні моменти, які помітно зростають із середини матчу, мовлення коментаторів набуває особливої експресивності: активізуються вигуки, окличні (39%) та еліптичні речення (23%), що посилює ефект присутності та сприяє залученню аудиторії. Це виразно простежується в наведених прикладах англійського живого репортажу: «*How amazing was that save by the goalkeeper!; Pass to the penalty area... Shot. Goal!; Your Manchester City goal scorer!!!*» [8].

Крім того, аналіз текстів коментарів під час післяматчевих пенальті засвідчує максимальну концентрацію на коротких, інколи фрагментарних синтаксичних конструкціях, що відображають високу напруженість ситуації. Це добре відчутно в типових репліках коментаторів, де короткість висловлення поєднується з емоційною насиченістю: «*Rashford! Attack!*», «*Good penalty!*», «*Strike! Goal!*» [8]. Інтонаційна виразність, стрімкість мовлення та збільшення кількості екскламативних речень формують специфічну ритміку спортивного дискурсу в умовах пікового драматизму.

Висновки. Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна констатувати, що сучасний футбольний коментар, як гібридний жанр усного мовлення та різновид професійно маркованого розмовного дискурсу, демонструє динамічну трансформацію під впливом глобалізаційних процесів і розвитку медіакомунікації.

Аналіз англійського футбольного коментаря підтвердив, що його синтаксична організація спрямована на оперативну передачу інформації, створення емоційного напруження та підтримання безперервної уваги аудиторії. Загалом проведений аналіз переконливо демонструє, що розглянуті основні синтаксичні особливості футбольного коментаря, зокрема використання простих і складних речень, еліптичних конструкцій, вигуків, риторичних питань та інших синтаксичних засобів сприяють виразності мовлення.

Наше дослідження виявило, що футбольний коментар поєднує елементи спеціалізованої спортивної термінології з ознаками розмовності, формуючи комунікативну модель, адаптовану до швидкозмінного контексту гри. У мовленні коментаторів простежується виразний емотивно-сугестивний потенціал, зумовлений активним використанням оцінної лексики, суб'єктивних інтерпретацій, що посилюють вплив на психоемоційний стан аудиторії. Індивідуальний стиль

коментаторів, їхня комунікативна стратегія й культурно-мовні чинники відіграють значну роль у формуванні мовленнєвої специфіки спортивного дискурсу.

У цілому футбольний коментар постає як комплексний комунікативний феномен медіадискурсу, у якому органічно поєднуються інформативність, експресивність та адаптивність. Його лексичні та синтаксичні характеристики забезпечують ефективну взаємодію з аудиторією та сприяють формуванню цілісного й емоційно насиченого сприйняття спортивної події глобальною аудиторією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гаврилюк О.О., Нікіфорова Є.Ю., Павліченко Л.В. Спортивна медіакомунікація в часи пандемії: комунікативно- дискурсивний аспект. *Молодий вчений*. 2021. № 1 (89). С. 88.
2. Богуславський С.С. Футбольна термінологія в німецькій мові: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.04. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2010. 291 с. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0411U001174/>
3. Сазонова Ю.О. Жанри статті-презентації та похвали у спортивній клубній пресі: синтез журналістського, публік рилейшнз та рекламного дискурсів. *Інформаційне суспільство*. 2013. Вип. 18. С. 106–110. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/zhanri-statti-prezentatsiyi-ta-pohvali-v-sportivniy-klubniy-presi-sintez-zhurnalistskogo-publik-rileyshnz-ta-reklamnogo-diskursiv/viewer>
4. Островерх С. Аналіз брендів футбольних клубів України на засадах кластерного підходу. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2014. Вип. 149. С. 240–246.
5. Digel H. Sport and television – trends and problems of a lucrative relationship. URL: <https://worldathletics.org/download/downloadnsa?filename=cb684e11-a022-4b93-9671-abbe7e458570.pdf&urlslug=sport-and-television-trends-and-problems-of>
6. Rowe D. Global Media Sport: Flows, Forms and Futures. Bloomsbury Academic, London & New York, 2011. 192 pp. URL: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/58706/1/9781849666763.pdf>
7. Stead D. Sport and the Media. *Sport and Society: A Student Introduction*. 2nd Edition. SAGE Publications Ltd, 2008. Pp. 184–200. URL: <https://cdn.website-editor.net/25dd89c80efb48d88c2c233155dfc479/files/uploaded/Sports%2520and%2520the%2520Media.pdf>
8. FULL MATCH | Manchester City v Manchester United | 2024 Community Shield. *YouTube*. URL: https://youtu.be/X0we8220k74?si=bO19v_S8hvSIFjwn.
9. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф. С. Бацевич. Львів : ПАІС, 2010. С. 12–13.
10. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ : ВЦ Академія, 2001.
11. Словник: портал української мови та культури. URL: <https://sloynyk.ua/index.php?swrd=промова>
12. Українська мова: енциклопедія / НАН України, Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, Ін-т укр. мови; редкол.: В. М. Русанівський [та ін.]. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ. Вид-во Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004: іл. С. 560.
13. Morozova I. B., Pozharytska O. O. Literary Characters and their Verbal Mimicry through the Prism of Gestalt Analysis. *Arab World English Journal (AWEJ)*. 2021. Vol. 12. Is. 2. Pp. 457–468. DOI: <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol12no2.31>
14. Гаврилюк О.О. Комунікативні стратегії і тактики спортивних коментарів (на прикладі висвітлення WORLD CUP 2018 в англomовних ЗМІ) *Молодий вчений*. 2018. № 11 (63). С. 308–309.
15. Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. С. 26. С. 256.
16. Морозова І. Б. Протилежності сходяться: психолінгвістичні можливості вербального впливу на мовців-інтровертів та екстравертів. *Нова філологія*. 2025. № 99. С. 118–124. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2025-99-14>
17. Словник психологічних термінів. URL: <https://nuph.edu.ua/slovník-psihologichnih-terminiv/>

Дата першого надходження статті до видання: 26.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.04.2026